

Nazwy roślin w pieśniach
warmińsko-mazurskich
z przełomu XIX i XX wieku

Ewelina Lechocka

**Nazwy roślin w pieśniach
warmińsko-mazurskich
z przełomu XIX i XX wieku**

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2022

Recenzenci
dr hab. Halina M. Chodurska
dr hab. Elżbieta Bogdanowicz

Redaktor Wydawnictwa
Paweł Wielopolski

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Prorektora ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego
w ramach konkursu na wyróżniające się prace doktorskie
oraz Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-419-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Moim Dziewczynom:

Córcie Olenie

Mamie Mieczysławie

Siostrze Ewie

Spis treści

Rozdział 1	
Wiadomości wstępne	9
1.1. Wybór tematu, cel i przedmiot publikacji	9
1.2. Zasady gromadzenia materiału źródłowego i metodologia pracy	11
1.3. Kompozycja pracy	22
Rozdział 2	
Historia regionu Warmii i Mazur	27
2.1. Najważniejsze publikacje	27
2.2. Zarys dziejów	29
Rozdział 3	
Ogólna charakterystyka roślinności Warmii i Mazur	45
Rozdział 4	
Charakterystyka pieśni jako źródła materiału badawczego	57
4.1. Polskie pieśni ludowe – ich znaczenie i funkcja	57
4.2. Polskie pieśni ludowe na Warmii i Mazurach – historia badań	59
4.3. Materiał pieśniowy wykorzystany w rozprawie	66
Rozdział 5	
Gwary ostródzko-warmińsko-mazurskie w świetle nazw gatunków roślin w pieśniach ludowych	71
5.1. Terminologia – gwara a dialekt	71
5.2. Kształtowanie się gwar ostródzko-warmińsko-mazurskich	75
5.3. Materiał językowy – nazwy gatunków roślin	80
5.4. Cechy gwarowe zapisane w nazwach roślin	98
Rozdział 6	
Analiza materiału badawczego	109
6.1. Nazwy gatunków roślin jako komponent metafory	109
6.2. Nazwy gatunków roślin jako przedmiot wypowiedzi	150
6.3. Nazwy gatunków roślin wskazujące na naturalny element krajobrazu – czynności, stany i cechy roślin	154

6.4. Nazwy gatunków roślin wskazujące na naturalny element krajobrazu – miejsce występowania roślin	183
6.5. Nazwy gatunków roślin i ich skupisk wskazujące na miejsce działań człowieka	206
6.6. Nazwy gatunków roślin i ich skupisk wskazujące na miejsce działań zwierząt	228
6.7. Nazwy gatunków roślin wskazujące na obiekt działania człowieka	242
6.8. Nazwy gatunków roślin wskazujące na pożywienie ludzi i zwierząt	276
6.9. Nazwy gatunków roślin wskazujące na tworzywo	292
6.10. Nazwy gatunków roślin wskazujące na obiekt wykorzystywany przez człowieka – pozostałe użycia praktyczne roślin	319
6.11. Nazwy gatunków roślin wskazujące na wyznaczniki czasu, lokalizacji i stanu posiadania	333
6.12. Nazwy gatunków roślin wskazujące na element ludowych wierzeń i praktyk magicznych	341
6.13. Nazwy gatunków roślin wskazujące na obiekt, do którego zwraca się człowiek	357
6.14. Nazwy gatunków roślin jako element zabiegu stylistycznego	365
Rozdział 7	
Wnioski końcowe	373
Bibliografia	385